

Titlul analizei impactului	Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere.
Data:	25.05.2021
Autoritatea administrației publice (autor):	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Subdiviziunea:	Departamentul licențiere, monitorizare și control
Persoana responsabilă și datele de contact:	Andrei Adam – șef departament, aadam@anre.md Tel: 022850920

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Problemele care urmează a fi soluționate prin intervenția propusă este reprezentată de faptul că:

- Prin Legea nr.54/2021 (Monitorul Oficial Nr. 117-121 art. 129) pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461/2001, inițiativa deputatului Alexandru Oleinic, Parlamentul Republicii Moldova a modificat art. 4 al legii prenotate care stabilește o nouă modalitate de calculare a prețurilor de comercializare a produselor petroliere, diferită de cea actuală și diferită de prevederile Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 50/2019. În rezultat a apărut necesitatea ajustării normelor de reglementare la prevederile noi, astfel încât să fie asigurată executarea normei legale și excluderea posibilității de vid normativ.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

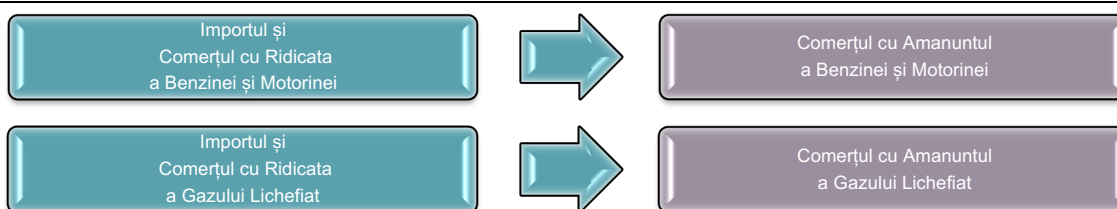
- Conform Art. I din Legea nr.54/2021 (Monitorul Oficial Nr. 117-121 art. 129) pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461/2001 „Prețurile de comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat se stabilesc de către agenții economici în baza Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, elaborată și aprobată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu legislația în vigoare și ținând cont de Normele generale de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere principale, stipulate în anexa nr. 2 la lege.”

- Totodată potrivit Art.II din Legea nr.54/2021 (Monitorul Oficial Nr. 117-121 art. 129) pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461/2001, Agenția, în termen de 1 lună de la data publicării respectivei legi, urmează să elaboreze și să aprobe Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere.

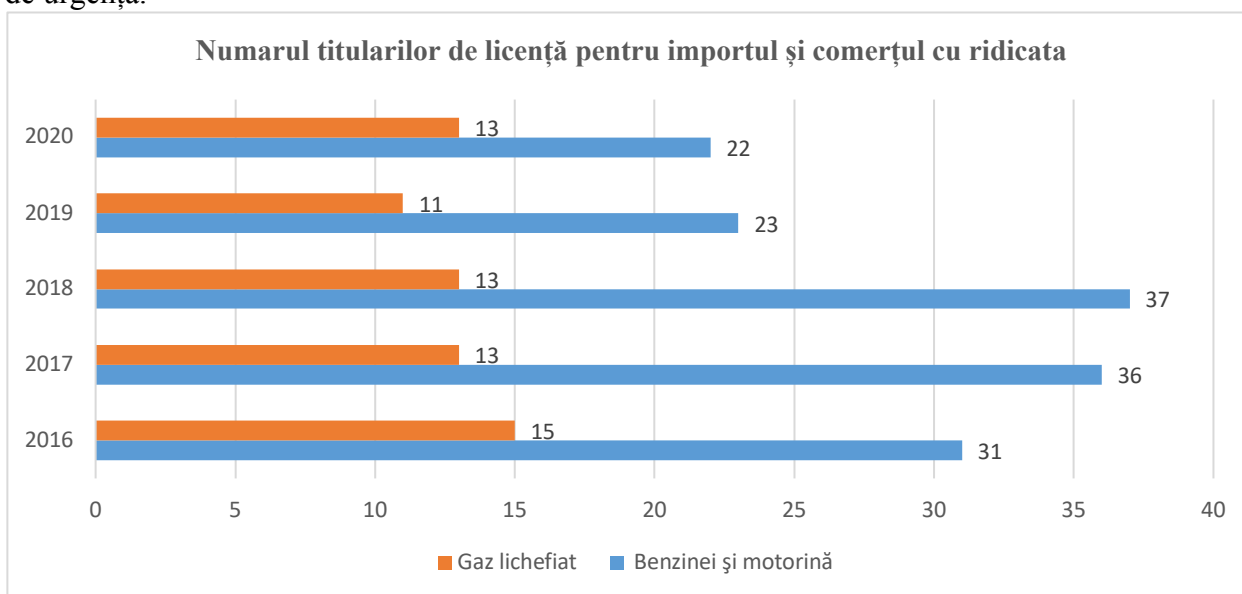
Persoanele/entitățile care sunt afectate în problema dată sunt:

Titularii de licență pentru importul și comercializarea produselor petroliere principale și a gazului lichefiat.

Piața produselor petroliere din Republica Moldova este formată din două compartimente: angro și amănunt. Agenția eliberează 4 tipuri de licențe conexe pieței produselor petroliere:

Odată cu instituirea pe piața cu amănuntul a modului de formare a prețului în baza plafonului stabilit de către ANRE, piața angro a fost complet liberalizată, rămânând totodată subiectul unor reglementări specifice stabilite de Lege. Printre aceste condiții se regăsește și necesitatea deținerii de către operatori a unor capacități de stocare minime cu scopul alinierii în perspectiva apropiată la standardele europene privind asigurarea țării cu produse petroliere în cazul apariției unor situații de urgență.

Sursa: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică

Dacă în ultimii 5 ani, numărul titularilor de licențe participanți la piața angro a fost unul relativ stabil pentru gazul petrolier lichefiat, atunci pentru produsele petroliere principale acesta a scăzut esențial ca rezultat al excluderii, începând cu anul 2018, din Legea privind piața produselor petroliere a interdicției de achiziționare de către importatori pe teritoriul țării a produselor petroliere spre vânzarea ulterioară a acestora.

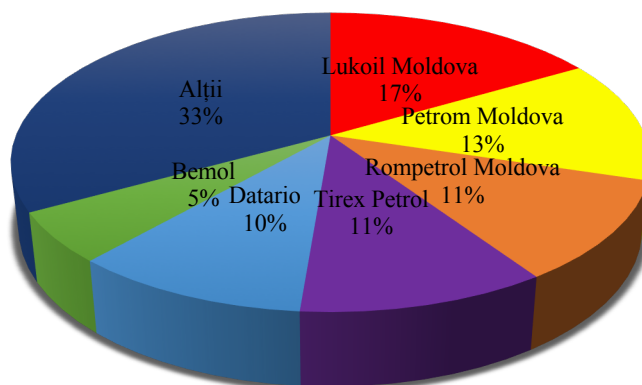
Numărul stațiilor de alimentare certificate pe piața produselor petroliere la situația din 31 decembrie 2020.

Nr d/o	Tipul stației de alimentare	2019	2020
		Numărul de stații	
1	Stații de comercializare a benzinei și motorinei (SAC)	160	152
2	Stații de comercializare a gazului lichefiat (SAAG)	47	47
3	Stații de comercializare a benzinei/motorinei și a gazului lichefiat (MIXTĂ)	503	514
4	Total	710	713

Sursa: Registrul de licențiere al ANRE

În același timp, piața cu amănuntul a fost una stabilă, astfel că la situația din 31.12.2020, aceasta a fost constituită din 713 stații de alimentare cu produse petroliere. Din total, cca. 67% din stațiile din țară sunt deținute de către 6 companii: „Lukoil Moldova”, „Petrom Moldova”, „Rompetrol Moldova”, „Tirex Petrol”, „Datario” (denumirea comercială „Vento”) și „Bemol”.

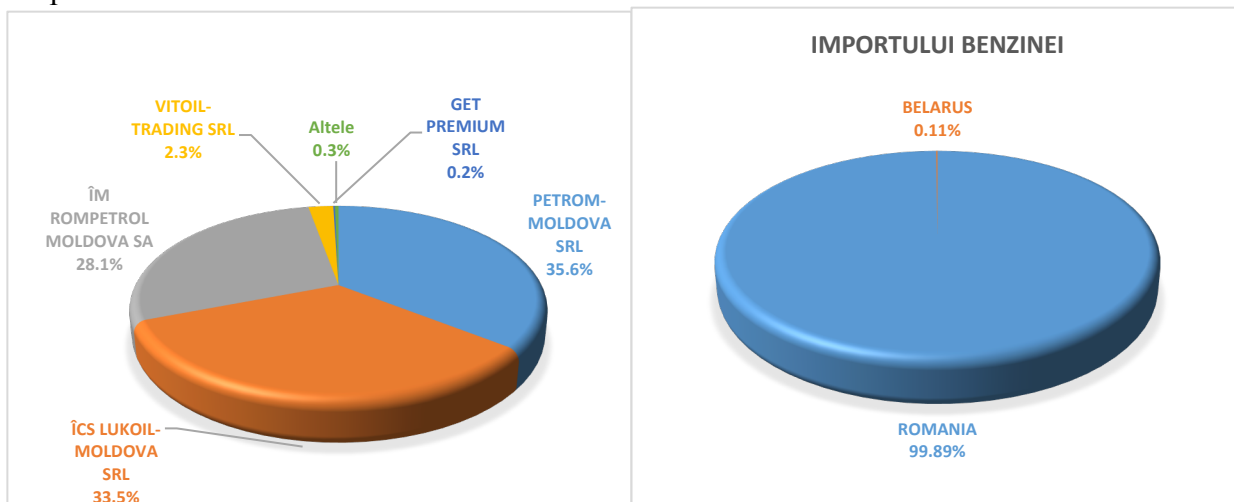
Distribuția stațiilor de Produse Petroliere

■ Lukoil Moldova ■ Petrom Moldova ■ Rompetrol Moldova ■ Tirex Petrol ■ Datario ■ Bemol ■ Alții

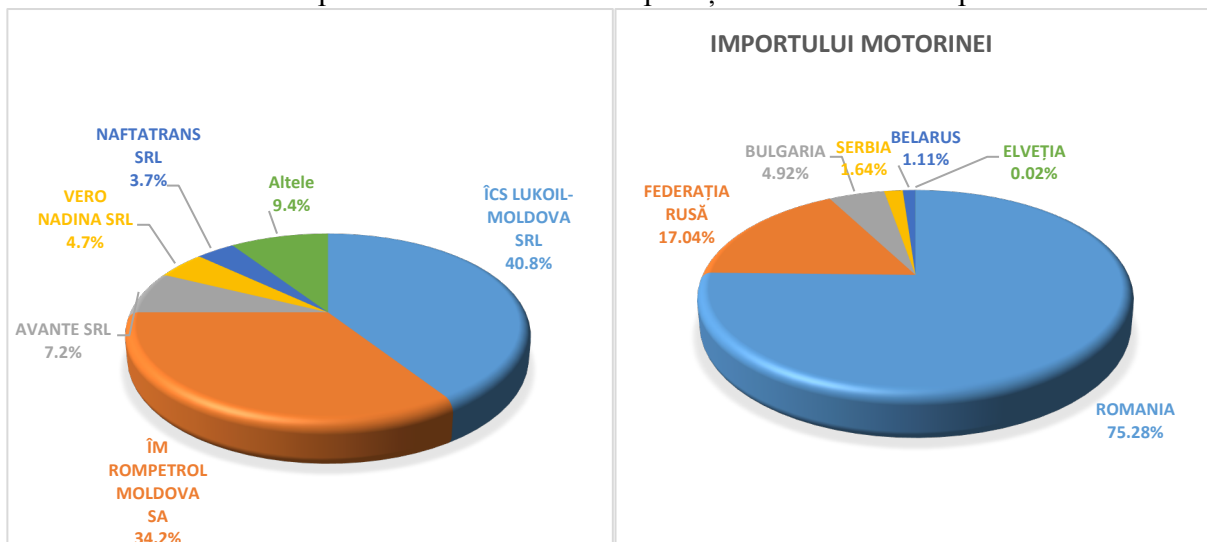
Sursa: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică

Fiind lipsită de resurse proprii și capacități de prelucrare a materiei prime, toate produsele petroliere comercializate în Republica Moldova sunt de origine străină, importurile fiind realizate în special de către:

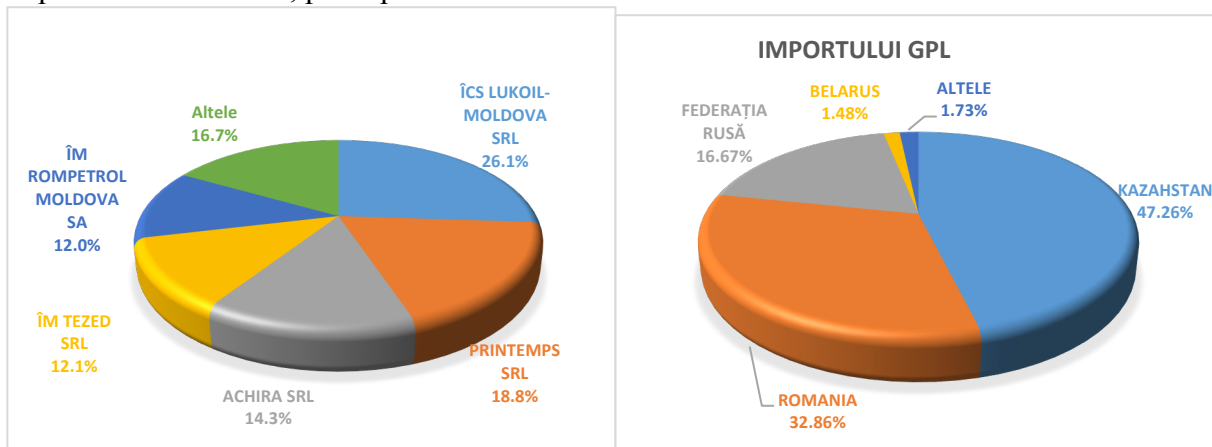
Sursa: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Serviciul Vamal

- 3 companii: „Petrom Moldova”, „Lukoil Moldova” și „Romp petrol Moldova” care asigură 97,2 % din cantitatea total importată de benzină. Principala și unica sursă de import fiind România.

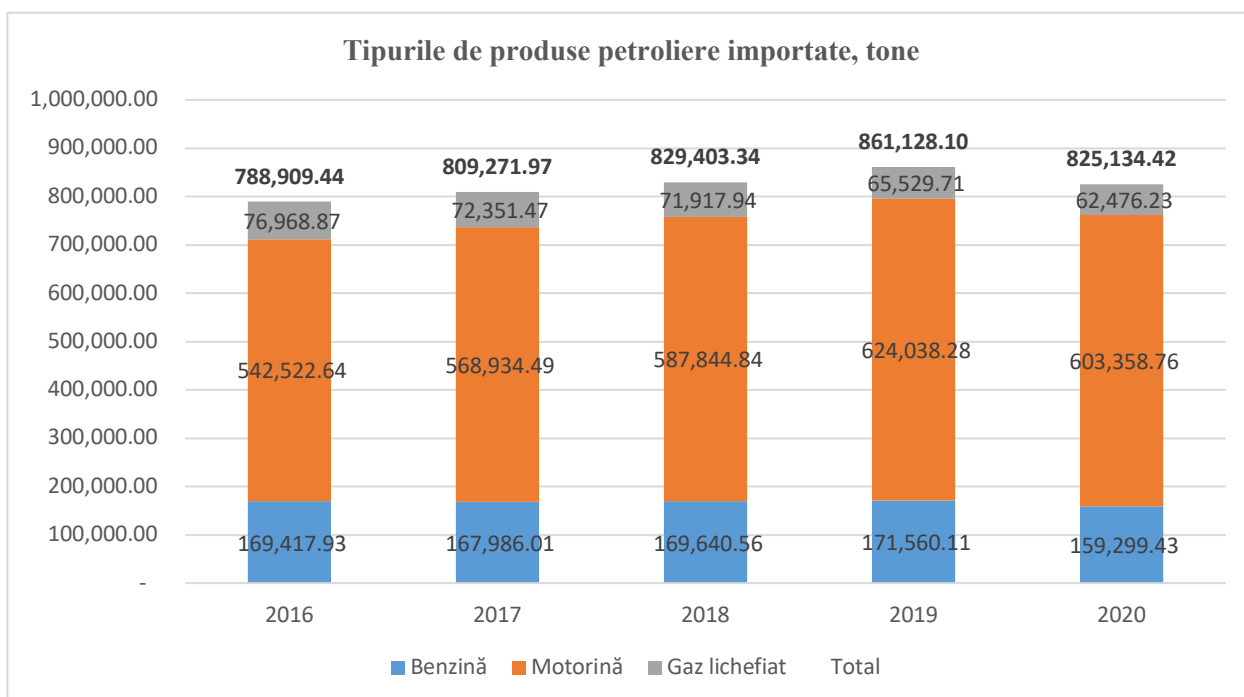
Sursa: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Serviciul Vamal

- 2 companii: „Rompetroil Moldova” și „Lukoil Moldova” asigură 75 % din toată cantitatea importată de motorină, principala sursă fiind din nou România.

Sursa: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Serviciul Vamal

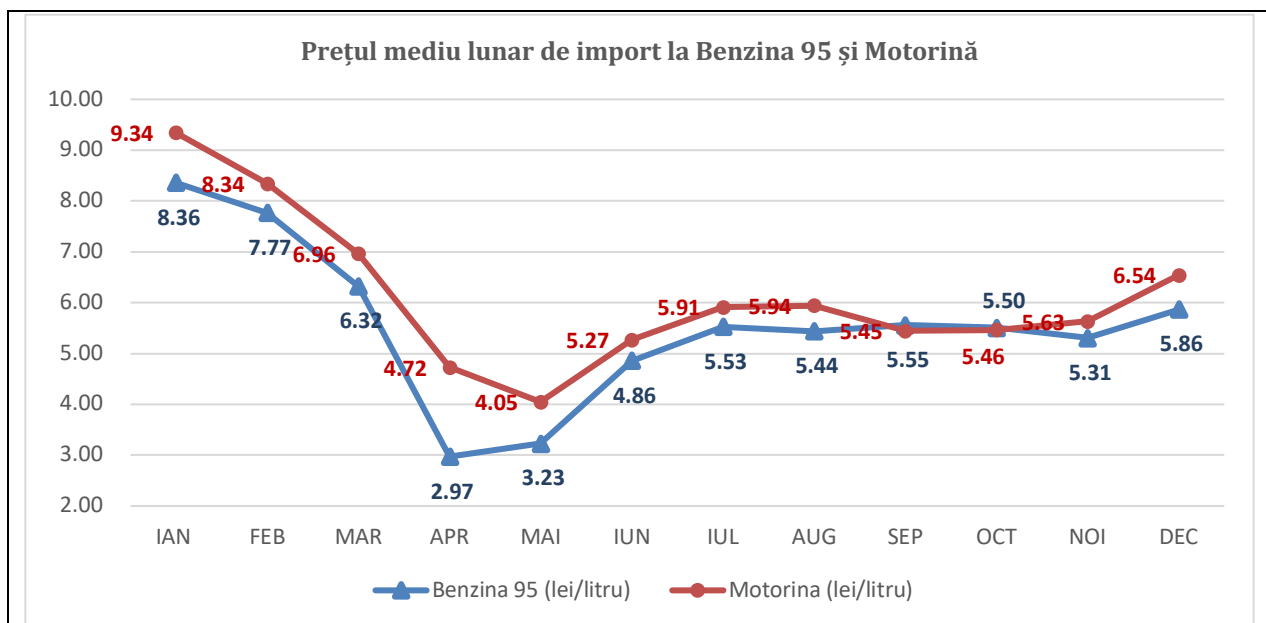
- 5 companii „Lukoil Moldova”, „Printemps”, „Achira”, „Tezed” și Rompetrol, care asigură 83,3% din toată cantitatea importată de gaze lichefiate. În acest caz sursele principale de import sunt Kazahstanul, România și Federația Rusă.

Sursa: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Serviciul Vamal

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Anul 2020 a fost profund marcat de consecințele pandemiei de COVID-19. Piețele internaționale au reacționat firesc la scăderea cererii de produse petroliere determinată de măsurile epidemiologice restrictive impuse de majoritatea guvernelor lumii.

Sursa: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, anul 2020

Scăderea dramatică a cotațiilor internaționale, care a început din luna februarie, a avut o reflecție directă în prețurile de import, căderea cărora s-a stabilizat abia către luna mai. Ulterior, după o apreciere relativ mică din lunile iunie-iulie, în perioada august-noiembrie prețul de import a înregistrat o stabilitate care, începând cu luna decembrie a trecut într-o fază de creștere, proces care continuă de altfel și până în prezent.

În același timp, prețul mediu de comercializare a produselor petroliere înregistrat de către cele mai importante rețele de stații din țară, nu a avut o evoluție simetrică în raport cu prețul de import. Perioada cu cele mai mari diferențe înregistrate se referă în special la lunile martie-iulie, luni în care a fost instituit un regim special de intrare și ieșire din țară, de circulație în interiorul țării și de interdicere a desfășurării mai multor tipuri activități, etc.

Pe fundalul necorelărilor din perioada martie-iulie, au apărut mai multe opinii referitor la corectitudinea politicii de stabilire a prețurilor de către operatorii din sector. În rezultat, a fost relansată ideea revenirii la plafonarea prețurilor de către ANRE în baza cotațiilor Platts, fapt ce ar asigura, conform unor opinii, corelarea exactă a tendințelor bursiere și a prețurilor finale achitate de către consumatori.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Actualmente Metodologia formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 50/2019 prevede norme privind modul determinării, aprobării și aplicării prețurilor de comercializare cu amănuntul la produsele petroliere principale și la gazul lichefiat reieșind din consumurile și cheltuielile aferente comercializării produselor respective, în conformitate cu standardele de contabilitate aplicabile, incluzând o rată de rentabilitate anuală, care nu depășește 10%.

În cazul în care nu se va întreprinde nici o măsură în vederea elaborării și aprobării unei noi Metodologii de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, poate surveni una din următoarele situații:

1. După o lună de la publicarea Legii nr. 54/2021, nu va putea fi aplicată nici modalitatea actuală de stabilire a prețurilor la produsele petroliere și nici modalitatea nouă.

2. ANRE nu va executa prevederile Legii 54/2021

3. Nu vor fi reglementate:

a) modul de calculare a prețurilor maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere;

b) metoda determinării prețurilor maxime de comercializare cu ridicata a produselor petroliere;

c) metoda de stabilire de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a marjei la comercializarea produselor petroliere;

d) modalitatea de aplicare de către titularii de licențe a prețurilor de comercializare cu amănuntul și cu ridicata a produselor petroliere.

În rezultat, nici titularii de licențe și nici consumatorii de produse petroliere nu vor avea o previziune și o claritate referitor la modul cum urmează a fi stabilite prețurile la aceste produse, fapt ce poate avea drept consecință atât blocarea procesului de furnizare a țării noastre cu carburanți cât și creșterea nemulțumirilor în rândul cetățenilor.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Temeiul juridic pentru elaborarea și aprobarea noii Metodologii de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere este prevăzut în Art. I din Legea nr.54/2021 (Monitorul Oficial Nr. 117-121 art. 129) pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461/2001, care prevede că „Prețurile de comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat se stabilesc de către agenții economici în baza Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, elaborată și aprobată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu legislația în vigoare și ținând cont de Normele generale de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere principale, stipulate în anexa nr. 2 la lege.”

Totodată potrivit Art.II din Legea nr.54/2021 (Monitorul Oficial Nr. 117-121 art. 129) pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461/2001, Agenția, în termen de 1 lună de la data publicării respectivei legi, urmează să elaboreze și să aprobe Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivele intervenției constau în:

- asigurarea cadrului normativ metodologic pentru implementarea Legii nr. 54/2021.
- aprovizionarea fiabilă și eficientă a consumatorilor cu produse petroliere;
- acoperirea justă a costului produselor petroliere, precum și a cheltuielilor necesare activității de comercializare cu amănuntul a acestora;
- asigurarea protecției intereselor legitime ale consumatorilor de produse petroliere;

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea de a nu face nimic, consta în a nu elabora o nouă Metodologie de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere și de a nu respecta prevederile Legii nr.54 /2021 pentru modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461/2001. În cazul lipsei intervenției:

- nu va fi stabilită modalitatea de calculare a prețurilor de comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat.
- la stabilirea prețurilor la carburanți vor putea fi incluse cheltuieli și profituri injuste în raport cu consumatorii finali și realitățile pieței;

- inacțiunea autorității de reglementare ar putea fi examinată sub aspect legal, din motiv că nu sunt respectate exigențele impuse de Legea 54/2021.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

În baza proiectului, Metodologiei pot fi calculate următoarele valori:

1) prețurile maximale de comercializare cu ridicata și cu amănuntul la benzine, motorină și gazul lichefiat;

2) marjele la comercializarea cu ridicata și cu amănuntul la benzine, motorină și gazul lichefiat;

De asemenea, proiectul prevede obligativitatea asigurării de către agenții economici a tuturor partidelor de produse petroliere importate, iar în cazul procurărilor locale, evidența partidelor procurate de la importatori. Prețul fiecărei partide comercializate se stabilește la un nivel ce nu poate depăși prețul maximal al acesteia. Pe măsura comercializării complete a fiecărei partide de produse petroliere, prețul pentru fiecare partidă nouă se stabilește reieșind din prețul maximal de intrare a acesteia, în ordine cronologică.

Pentru stațiile de alimentare cu produse petroliere principale și gaze lichefiate, în cazul comercializării complete a partidei precedente în intervalul cuprins între orele 00:01-23:59, prețul de comercializare precedent nu poate fi modificat și rămâne valabil până la întocmirea raportului zilnic de închidere, emis de aparatele de casă și de control cu memorie fiscală conectate la distribuitor, urmând ca prețul nou să fie pus în aplicare începând cu ziua următoare, ora 00:01.

Pentru a exclude riscul de neaplicare a Metodologiei, în fiecare zi lucrătoare, până la ora 12:00, Agenția, publică pe pagina sa web indicatorii rezultați din formula $(PL * CV)$, pentru fiecare produs petrolier în parte. Acești indicatori se utilizează la calcularea nivelului maximal al prețului pentru fiecare partidă importată în ziua următoare, începând cu ora 00.01.

Proiectul Metodologiei prevede că valoarea marjelor, pentru primul semestru, semestrul de bază de aplicare a Metodologiei (MC_b) se calculează la nivelul mediu sumar, trimestrial, al profitului și cheltuielilor proprii ale tuturor participanților la piața cu ridicata sau cu amănuntul a produselor petroliere principale, a gazului lichefiat, pentru 5 ani precedenți primului an de valabilitate a Metodologiei.

Conform proiectului, în calculul marjelor pentru primul semestru, semestrul de bază, nu se includ valorile care nu se încadrează în modelul general al unui set de date, determinate prin utilizarea regulii intervalului intercuartil.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunile alternative nu au fost analizate din motivul obligativității executării într-un termen de 1 lună a prevederilor Legii nr. 54/2021.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Implementarea opțiunii recomandate urmează a fi realizată prin aprobarea Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere. Agenția urmează să asigure elaborarea și aprobarea reglementării respective în termen de până la 15 iunie 2021.

Implementarea Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere va fi realizată prin stabilirea semestrială de către Agenției a mărimii marjelor care vor fi utilizate de către titularii de licențe pentru determinarea prețurilor maxime la fiecare partidă de produse petroliere.

Intervenția nu necesită schimbări instituționale.

Agenția are obligația de a asigura în continuare supravegherea respectării Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere de către importatorii și vânzătorii produselor petroliere principale și ai gazului lichefiat.

Titularii de licență pentru importul și comercializarea produselor petroliere principale și a gazului lichefiat, urmează să prezinte lunar, rapoartele privind prețurile și cheltuielile medii aferente activității desfășurate, conform formularelor aprobate de către Agenție.

Controlul asupra respectării prevederilor Metodologiei va fi efectuat de către Agenție în modul și în limitele stabilite de Legea 174/2017 cu privire la energetică și Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Agenția va monitoriza corectitudinea aplicării de către titularii de licență a Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere.

Monitorizarea se va efectua în baza următorilor indicatori:

- includerea în prețurile de comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat a unor marje care nu vor depăși cele stabilite semestrial de către ANRE;

- fiecare partidă de produse petroliere va avea prețul său stabilit în baza unor indicatori transparenți și ușor de verificat în orice moment.

- nivelul ridicat de predictibilitate a evoluției prețurilor la carburanți.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impacturile vor fi simțite o dată cu aprobarea acestei Metodologii și aplicarea acesteia de către titularii de licențe.

Evaluarea performanței Metodologiei respective, va putea fi evaluate reieșind din rezultatele Raporturilor trimestriale privind monitorizarea pieței produselor petroliere care vor fi publicate de către Agenție.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Elaborarea și aprobarea Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere va avea impact asupra:

- Titularii de licență pentru importul și comercializarea produselor petroliere principale și a gazului lichefiat..

- Consumatorilor finali.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

În acest context, cu privire la oportunitatea elaborării și aprobării de către ANRE a Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, Agenția la 12.05.2021 a informat publicul referitor la inițierea procesului de elaborare a proiectului actului de reglementare. Totodată, la 20.05.2021 a avut loc deja o ședință publică cu toate părțile interesate referitor la proiectul ce urma a fi elaborat. În continuare proiectul Metodologiei este supus consultărilor/expertizărilor cu Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Justiției, Consiliul Concurenței, Centrul Național Anticorupție, titularii de licențe, Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, diverse platforme asociative.

Totodată, pe pagina electronică a Agenției au fost plasate Analiza Impactului, nota informativă și proiectul Metodologiei. Concomitent, a fost emis un anunț cu privire la inițierea consultărilor publice, astfel, încât orice persoană are posibilitatea să prezinte propuneri și obiecții pe marginea lor, la adresa electronica a Agenției. Toate obiecțiile și propunerile la Analiza

Impactului și proiect, vor fi incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor și se vor examina de către Agenție.